

A.C. Baantjer

De Cock

en het lijk op retour

De Fontein

1

Ergens, heel ver weg, rinkelde een bel.

Rechercheur De Cock van het aloude politiebureau aan de Amsterdamse Warmoesstraat draaide zich onrustig in zijn slaap om. Vaag, wat gedempt, drong het geluid tot hem door. Eerst na enkele minuten groeide in hem het besef dat naast hem, op het nachtkastje, de telefoon ging.

Het proces van ontwaken ging te snel, te abrupt. Met een gevoel van onbehagen en wrevel greep hij de hoorn. 'Hier,' riep hij snauwerig, 'met De Cock.'

'Goedemorgen,' sprak een vriendelijke mannenstem. 'Ik ben Victor Mauritz.'

'Wie?'

'Victor Mauritz van het VOLK, de Verenigde Omroep voor Luisteraars en Kijkers. Ik heb een radioprogramma.'

De Cock drukte zich overeind en plooidde het hoofdkussen in zijn rug. Schuins blikte hij naar de wekker. Het was ruim kwart over zeven, stelde hij vast.

'Dat is fijn.'

'Wat?'

'Dat u een radioprogramma hebt. Misschien is dat een felicitatie waard, maar ik zie niet in waarom u mij daarvoor uit mijn slaap moet bellen.'

'Ik dacht,' sprak de stem spijtig, 'dat u allang was opgestaan.'

'Dat was ik niet. Ik ging pas om twee uur naar bed omdat een of andere grappenmaker had gemeld dat hij een vrouw had vermoord.'

'En dat was niet zo?'

'Nee... althans, er was geen lijk. En zonder lijk, weet u, geen moord.'

Mevrouw De Cock werd wakker. Ze keek verstoord naar haar man en gebaarde naar de telefoon.

'De Warmoesstraat?'

De Cock schudde zijn hoofd.

‘Ene Victor Mauritz van het VOLK. Hij zegt dat hij een radio-programma heeft.’

De stem door de telefoon kwam tussenbeide.

‘Van ’s morgens zeven tot negen. En in dat programma hebben we een item, waarin mensen hun wens te kennen mogen geven met welke bekende Nederlander zij in contact willen komen.’

De Cock bromde.

‘Ik heb in dit opzicht geen wensen.’

De man aan de telefoon slaakte een zucht.

‘Sandra Verloop, een meisje uit Purmerend, wil met u in contact komen.’

‘Met mij?’

‘Ja, ze volgt al uw avonturen op de voet en vroeg of ze eens een dag met u op pad kon.’

‘Als rechercheur?’

‘Ja.’

‘Wanneer moet dat gebeuren?’

‘Dat ligt aan u... wanneer het u schikt. Ik zal u haar telefoonnummer geven, dan kunt u zelf een afspraak met haar maken.’

De Cock weifelde. Zijn vrouw stootte hem aan.

‘Wat is er?’

De oude rechercheur hield de hoorn omhoog.

‘Er is in Purmerend een meisje dat een dagje met mij wil optrekken.’ Hij schudde zijn hoofd. ‘Dat kan ik niet doen. Ik krijg last met mijn commissaris. Bovendien is er een dienstorder die dat verbiedt.’

‘Neem haar morgen mee naar de studio.’

‘Studio?’

‘Je zou morgen toch meewerken aan een discussieprogramma over de politie? Misschien vindt ze het wel aardig om daarbij te zijn.’

De Cock knikte traag.

De stem aan de telefoon was er weer.

‘U doet het?’

De grijze speurder kauwde even op zijn onderlip.

‘Ja... ja... het is goed. Geef haar telefoonnummer maar. Ik neem wel contact met haar op.’

‘Bedankt voor uw medewerking.’

Met de nog toetende hoorn in zijn hand bleef De Cock zitten. Hij staarde een tijdje peinzend naar het heuveltje in bed waar hij zijn voeten wist. Daarna legde hij de hoorn op het toestel terug en keek naar zijn vrouw.

‘Waarom heb ik ja gezegd?’ sprak hij bezorgd.

Mevrouw De Cock lachte. ‘Niet tobben. Wie weet hoe aardig ze is.’

De oude rechercheur trok golvende rimpels in zijn voorhoofd. Ineens, met opgetrokken mondhoeken, grijnsde hij breed.

‘Ik... een bekende Nederlander?’

Zijn stem beefde van ongelooft.

Schokkend, stotend, met de pook in de verkeerde versnelling, reed De Cock van de parkeerplaats achter de studio weg. Hij had, als grote uitzondering, van commissaris Buitendam toestemming gekregen om voor de rit naar Hilversum gebruik te maken van de oude politie-Volkswagen, waarmee hij en zijn trouwe assistent Vledder altijd op pad togen. Maar dan zat de oude speurder vrijwel nooit achter het stuur.

De Cock hield niet van autorijden. Het besturen van een gemotoriseerd voertuig was hem een gruwel. De enkele keren dat hij stuntelend als chauffeur optrad, klonken van alle mechanische onderdelen van de auto luide protesten en jammerde het chassis. Toen hij de wagen redelijk op de weg had, blikte hij opzij. Een zoete glimlach dartelde om zijn lippen. Hij voelde zich getroffen en vereerd. Sandra Verloop, het meisje dat op een wat ongebruikelijke wijze contact met hem had gezocht, bleek een lieve, bijzonder aantrekkelijke jonge vrouw van, zo had hij even snel uitgerekend, achttien lentes, plus een volle zomer en een beetje herfst.

‘Hoe vond je het in de studio?’

Sandra Verloop liet haar mooie ogen even glinsteren.

‘Leuk, interessant en heel gezellig. Ik vond die Jan van den Bosch van de Evangelische Omroep best aardig. Trouwens, iedereen was aardig. Ook die andere politiemensen die aan de discussie deelnamen.’

De Cock plukte aan zijn neus.

‘Spijt, dat je aan die Victor Mauritz hebt gevraagd om met mij in contact te komen?’

Sandra Verloop schudde haar hoofd.

‘Nee hoor, geen moment.’

Ze reden Hilversum uit. Het was plotseling aardedonker op de weg en De Cock ontdekte tot zijn schrik dat hij had vergeten het licht van de wagen te ontsteken. Na enkele verkeerde knoppen te hebben beroerd, floepten de koplampen aan. Hij keek op het verlichte dashboardklokje. Het was een paar minuten over negen.

‘Hoe laat moet je thuis zijn?’

Sandra Verloop trok haar schouders iets op.

‘Mijn ouders gaan meestal om elf uur al naar bed en ik wil niet dat ze ter wille van mij opblijven.’

‘Doen ze dat als je er nog niet bent?’

‘Zeker. Ze zijn een beetje voorzichtig met me.’

De Cock lachte en in zijn hart groeide een stille sympathie voor het meisje dat nu al vele uren met hem optrok. Voor hij met haar naar de studio in Hilversum reed, had hij haar eerst in het politiebureau aan de Warmoesstraat rondgeleid en haar daarna voorgesteld aan commissaris Buitendam, die zich ditmaal, heel ongewoon, van zijn beste zijde had laten zien.

Sandra Verloop draaide zich half naar hem toe.

‘Bent u wel eens bang?’

‘Wanneer?’

‘Tijdens uw werk... als rechercheur.’

‘Waarvoor... voor wie?’

‘Moordenaars.’

De Cock grinnikte. ‘Hoe zien die eruit?’

Sandra Verloop reageerde wat verschrikt.

‘Weet u dat niet?’

De oude rechercheur schudde zijn hoofd.

‘Geen flauw idee,’ sprak hij vrolijk. ‘En dat is misschien maar goed ook.’

‘Dat begrijp ik niet.’

De Cock wuifde voor zich uit.

‘Er was eens,’ begon hij docerend, ‘een psychiater en criminoloog... een Italiaan en hij heette Lombroso... Cesare Lombroso.’

Deze geleerde meende dat mensen met een misdadig gedrag bepaalde uiterlijke kenmerken hadden... een laag voorhoofd, doorlopende wenkbrauwen... en dat soort dingen, waardoor men ze kon herkennen.'

'En?'

De Cock zuchtte.

'Zijn ideeën gelden nu als verouderd. En volgens mij had hij ook ongelijk. Mijn ervaring is dat misdadigheid niet van iemands gezicht valt te lezen. Geloof me, lieve meid, er lopen uiterst beminnelijke moordenaars rond, die qua uiterlijk zo in de hemel kunnen worden opgenomen, compleet met het predikaat van engeltje eerste klasse.'

Sandra Verloop lachte vrijuit.

Na enkele seconden versomberde haar knap gezichtje. 'Toch is dat beangstigend.'

De Cock reageerde niet. Rechts, enkele honderden meters voor hen uit, stond op de vluchtstrook een auto en even daar voorbij zwaaide een man met beide armen. Zijn bewegingen, zijn expressies, etaleerden een lichte vorm van paniek.

De Cock minderde snelheid.

Sandra Verloop pakte hem ineens met beide armen aan zijn rechterarm vast.

'Niet doen... niet doen.' In haar stem trilde pure angst. 'Rij door.'

De Cock blikte opzij.

'Waarom?'

'Je weet nooit wat voor een man het is.'

De grijze speurder negeerde de opmerking. Een tiental meters voorbij de auto bracht De Cock de oude Volkswagen op de vluchtstrook tot stilstand en stapte uit.

Sandra Verloop volgde zijn voorbeeld.

Het was koud buiten de wagen. Een kille herfstwind rukte de bladeren van de bomen en joeg ze bolderend over de weg. De Cock trok de kraag van zijn regenjas wat omhoog en de zwaaiende man liep op hem toe. Zijn gang had iets van een sluipend roofdier. Hij glimlachte en toonde een opmerkelijk gaaf gebit.

'Gaat u naar Amsterdam?'

De Cock knikte.

‘Althans in die richting.’

‘Kan ik met u meerijden?’

De Cock keek langs hem heen naar de wagen.

‘Hebt u pech?’

De man duimde over zijn rug.

‘Ik ben bang dat ik veel te hard heb gereden... dat ik mijn turbo heb opgeblazen. Het heeft geen zin om de Wegenwacht te waarschuwen. Die kan mij toch niet helpen. Ik zal mijn garage opdracht geven om de wagen morgen op te halen.’ Hij grinnikte vreugdeloos. ‘Het zal een fikse reparatie worden.’

De Cock keek naar hem op. ‘Wat is een turbo?’

De man keek De Cock wat verward aan en antwoordde niet.

De oude rechercheur draaide zich om en liep voor de man uit. Hij opende het portier van de Volkswagen en klapte de rugleuning terug. De man stapte achter in. Kort daarna schoof Sandra Verloop weer op haar stoel en trok het portier dicht. De Cock startte de motor en bracht de wagen weer in beweging.

Er viel een vreemd, bijna beangstigend stilzwijgen, dat kilometers lang duurde. De oude rechercheur blikte zo nu en dan in de achteruitkijkspiegel, maar kon in het donker de gelaatstreken van de man niet goed onderscheiden. Toch, zo voelde hij, ging er een vreemde dreiging van de man uit.

Sandra Verloop keek strak en gespannen voor zich uit. Haar gezicht zag bleek.

Kort voor Amsterdam draaide De Cock zich enigszins om en keek over zijn rechterschouder de man in zijn gezicht. Hij schatte hem op achter in de vijftig. Zijn huid leek wat tanig, hij had ingevallen wangen. Het donkerblonde haar was lichtend grijs aan de slapen.

‘Waar zal ik u afzetten?’ vroeg hij vriendelijk.

De man gebaarde voor zich uit.

‘Op de Middenweg, bij het Ajax-stadion. Daar is een tramhalte van lijn negen. Ik vind dan verder mijn weg wel.’

De Cock glimlachte beminnelijk.

‘Ik wil u wel naar uw huis brengen.’

De man wuifde afwerend.

‘Nee, nee, doet u geen moeite. Ik ben al blij met deze lift. Ik wil u beslist niet nog meer van uw ongetwijfeld kostbare tijd beroven.’

De Cock glimlachte opnieuw.

‘Een kleine moeite. De avond is nog lang en we hebben de tijd. Nietwaar, Sandra?’

De jonge vrouw antwoordde niet.

Ze passeerden Diemen en reden vanaf de Hartveldseweg rechts de Middenweg op.

Bij het Ajax-stadion stopte De Cock en gaf de man gelegenheid om uit te stappen.

‘Mijn aanbod geldt nog steeds.’

‘Nee, nee. Mijn hartelijke dank.’

‘Graag gedaan.’

De man boog en De Cock keek toe hoe hij met lenige tred naar de tramhalte beende. Pas daarna stapte hij in.

Sandra Verloop staarde nog steeds voor zich uit. Haar handen trilden in haar schoot.

Ineens beseftte De Cock hoe bleek het meisje was, hoe geschokt.

‘Wat is er?’ vroeg hij bezorgd.

Ze draaide zich naar hem toe. ‘U had niet moeten stoppen,’ sprak ze bestraffend. ‘Dat zei ik u toch. Dat had u niet moeten doen.’

De Cock keek haar verwonderd aan.

‘Wat is er dan?’

Sandra Verloop slikte.

‘Er ligt een dode vrouw in die auto.’

‘Welke auto?’

‘Van die man.’

‘Wat?’

Sandra Verloop knikte.

‘U liep met die man vooruit. Ik keek om. Toen er een wagen voorbijkwam, gleed even het licht van de koplampen door het interieur. Toen zag ik haar... schuin weggezakt op de achterbank... met opengesperde ogen.’

2

Rechercheur De Cock keek Sandra Verloop geschrokken aan.

‘Dat weet je zeker?’ Het klonk wat bits.

De jonge vrouw knikte heftig. Haar gezicht stond ernstig.

‘Ik heb in mijn leven nog nooit een dood mens gezien, maar die vrouw in de auto was dood. Absoluut, zonder twijfel.’ Ze klapte met een vlakke hand op haar borst. ‘Ik weet het zeker... hier van binnen.’

De Cock maakte een wanhopig gebaartje.

‘Het was maar een flits.’

Sandra Verloop ademde diep.

‘Dat weet ik. Het was maar een fractie van een seconde dat het licht door die wagen schoof.’ Ze kneep haar lippen open en haar kin gleed iets vooruit. ‘Het was voor mij voldoende. Die vrouw was dood, meneer De Cock, geloof me, ze was dood.’

De grijze speurder gaf gas en reed van het Ajax-stadion weg in de richting van de binnenstad.

Sandra Verloop keek hem van terzijde aan.

‘Wat gaat u doen?’

In haar stem trilde opwinding.

‘Die tram achterna.’

‘U gaat hem arresteren?’

De Cock knikte traag.

‘Als jouw waarnemingen juist zijn,’ sprak hij ernstig. ‘En daar ga ik van uit... dan zal die man toch met een redelijke verklaring moeten komen. Het is een tikkeltje ongebruikelijk om met een dode vrouw in je wagen op een vluchtstrook te staan.’

Met een naar zijn gevoel veel te hoge snelheid, jakkerde De Cock de oude Volkswagen over de rijbaan van de Middenweg. Bij de kruising Linaeusstraat/Wijtenbachstraat negeerde hij in een vlaag van doodsvrachting het rode licht en passeerde de tram nog voor die het Tropenmuseum had bereikt.

De Cock zette de Volkswagen half op het trottoir en rende naar

de tramhalte. Wat ruw duwde hij een paar mensen opzij en toen de tram stopte, stormde hij als eerste naar binnen. Gejaagd ging zijn blik tastend over de reizigers. Hij zag de man niet. Toch had hij de overtuiging dat hij nog in de tram zat. Plotseling, op nog geen vijf meter van hem vandaan, ontdekte hij hem. De man draaide zich half om en hun blikken kruisten zich. Er was een schrikreactie, even, een moment. Toen sprong de man uit de tram.

De Cock wurmde zich langs een paar banken. Toen ook hij de tram had verlaten, bedroef de afstand tussen hem en de man al een tiental meters. Met lange soepele passen rende de man voor hem uit in de richting van de Mauritskade. De Cock draafde achter hem aan, maar na een honderd meter gaf hij de achtervolging op. Met gebogen hoofd sjokte hij naar de wagen terug. Zwaar hijgend liet hij zich naast het meisje zakken.

‘Hij is weg,’ sprak hij timide.

Sandra Verloop reageerde strijdlustig.

‘We kunnen toch met de wagen achter hem aan gaan?’

De Cock trok wat onwillig zijn schouders op.

‘We kunnen het proberen,’ sprak hij achteloos. ‘Maar we hebben weinig kans. Als die man het Oosterpark binnenvlucht, dan kunnen we het wel vergeten. Ik ken dat buurtje. Ik heb er in mijn jonge jaren als agent dienst gedaan. Er zijn daar zoveel mogelijkheden om je schuil te houden.’

Hij startte de Volkswagen en reed rustig om het Tropenmuseum naar de Mauritskade. Het was er donker en van de man was niets meer te bekennen. De oude rechercheur reed naar de kant van de weg en stopte. Hij draaide zich naar het meisje.

‘Zouden jouw ouders het erg vinden om vanavond wat langer op te blijven?’

Om haar lieve mond gleed een glimlach.

‘Ze zullen er toch eens een keer aan moeten wennen.’

‘Dat je wat later thuiskomt?’

‘Precies.’

De Cock krabde zich wat verlegen achter in zijn nek.

‘Ik wil terug.’

Haar gezicht betrok.

‘Naar die wagen?’

De Cock knikte.

‘We zullen moeten onderzoeken of die vrouw werkelijk dood is en of...’

Sandra Verloop onderbrak hem.

‘Ze is dood,’ reageerde ze fel.

De Cock stak afwerend zijn rechterhand op. ‘Oké,’ sprak hij kalm en berustend, ‘maar er zal toch onderzocht moeten worden hoe die vrouw om het leven is gekomen... of er misdrijf in het spel is.’

Sandra Verloop keek hem verrast aan.

‘Natuurlijk is er misdrijf in het spel.’ Het klonk bijna verontwaardigd.

De Cock trok zijn wenkbrauwen op.

‘Hoezo... natuurlijk?’

Sandra Verloop gebaarde wat ongeduldig naar de voorruit.

‘Die man... die man vlucht toch niet voor niets uit de tram. Toen hij u zag, moet hij hebben beseft dat wij iets hadden ontdekt.’

Ze trommelde met haar vingers op het dashboard. ‘Zal ik u eens wat vertellen?’ sprak ze strak, gedecideerd.

‘Nou?’

‘Die vrouw is vermoord.’

Ze reden van de politiepost aan de Linaeusstraat weg. De Cock keek bezorgd opzij.

‘Heb je je ouders gebeld?’

‘Ja.’

‘Wat zeiden ze?’

Sandra Verloop wipte haar rechterschouder iets op.

‘Vader was met de gang van zaken niet erg tevreden. Hij mopperde en zei dat het niet de bedoeling was dat ik in een moordzaak werd verwikkeld.’

De Cock maakte een verontschuldigend gebaartje.

‘Dat was ook mijn bedoeling niet.’

Sandra Verloop zuchtte.

‘Vader vroeg ook hoe lang het nog kon duren. Ik ben bang dat mijn ouders toch niet naar bed gaan voordat ik veilig in Purmerend terug ben.’

‘Dat begrijp ik. Als ik een dochter had zoals jij, dan zou ik mij ook niet gerust voelen.’

Ze wuifde achter zich.

‘Kon u die agenten in de politiepost aan de Linaeusstraat niet de opdracht geven om te gaan kijken?’

De Cock schudde zijn hoofd.

‘Dat is een competentiekwestie... een zaak van bevoegdheid. Die wagen staat ver buiten het grensgebied van Amsterdam. Ik had uiteraard de mensen van de rijkspolitie kunnen waarschuwen, maar ik vind het wat... eh, wat onelegant om hen te alarmeren voordat ikzelf heb geconstateerd wat er is gebeurd.’ Hij zweeg even en dacht na. ‘En daarbij komt nog iets... als ik zelf waarnemingen heb gedaan, dan kan ik jou als hoogst belangrijke getuige wat naar de achtergrond schuiven. Dat bespaart jou in de toekomst veel narigheid als... eh, als er inderdaad sprake is van moord.’

Sandra Verloop reageerde geprikkeld.

‘Twijfelt u... twijfelt u aan mij?’

De Cock gniffelde om haar reactie.

‘Als ik aan jou twijfelde,’ sprak hij geduldig, ‘dan was ik toch niet achter die man aangerend... dan reden we nu toch niet terug?’

Ze glimlachte vertederd.

‘Dat is lief, wat u zegt.’

De Cock knikte. Rond zijn mond met de grillige accolades, dertelde een zoete grijns. ‘Ik ben lief,’ sprak hij bijna onderdanig. ‘Ik vraag mij alleen af waarom je mij niet onmiddellijk hebt gezegd dat er een dode vrouw in die wagen lag.’

‘Wanneer?’

‘Toen je dat had gezien.’

‘Waar die man bij was?’

‘Ja.’

Het meisje grinnikte ongelovig.

‘Meent u dat?’

De Cock liet even het stuur van de Volkswagen los en gebaarde met zijn beide handen. ‘Dan hadden we alles in één keer kunnen afhandelen... kijken of de vrouw echt was vermoord... hoe... en de moordenaar ter plekke kunnen arresteren en afvoeren.’

Ze blikte met grote ogen naar hem op.

‘Dat... eh, dat durfde ik niet. Waar die man bij was, durfde ik niet te zeggen dat er in zijn wagen een vermoorde vrouw lag. Ik heb doodsangsten uitgestaan. Toen hij bij ons achter in de wagen zat, voelde ik steeds zijn hete adem in mijn nek.’

De Cock grinnikte. ‘Dat is verbeelding.’

Sandra Verloop schudde haar hoofd kort en heftig.

‘Geen verbeelding,’ riep ze geëmotioneerd. ‘Absoluut niet. Die man zal aan mijn houding... aan mijn gedrag hebben gemerkt dat ik iets had gezien... dat ik mijzelf niet was... dat ik in zijn bijzijn trilde van angst. Ik... eh, ik was er ook voortdurend op bedacht dat hij zijn handen wurgend om mijn hals zou slaan.’

De Cock gebaarde achteloos.

‘Ik heb niets bijzonders aan die man gemerkt.’

‘Het was een griezel.’

De Cock keek haar aan. ‘Had je dat ook van hem gezegd als je geen dode vrouw in zijn wagen had gezien?’

Sandra Verloop antwoordde niet. Ineens zat ze rechtop. Stijf, verkrampt. Traag strekte ze haar rechterarm schuin links voor zich uit.

‘Hij... eh, hij is weg.’

‘Wie... wat?’

‘Die auto.’

In zijn zo typische slentergang waggelde De Cock over de vluchtstrook. Ze hadden bij de afslag Naarden de snelweg verlaten en waren aan de andere zijde teruggekeerd. Met een zaklantaarn in zijn hand onderzocht de grijze speurder de berm, maar er waren geen aanwijzingen of sporen, die hem enige opheldering gaven over de verdwenen wagen. Hij vond splintertjes glas en een waar mozaïek aan bandprofielen, maar daarbij was niets dat zijn oude recherchehart in vervoering kon brengen.

Sandra Verloop trippelde op haar fraaie zwarte laarsjes achter hem aan. Belangstellend, nieuwsgierig. Haar lange donkere haren wapperden losjes in de herfstwind, die duidelijk aan hevigheid had toegenomen. Met de kracht van een orkaan plukte hij wild en begerig aan haar bollende pantalon en spijkerjack.